

2022

Hoge commissaris te Djakarta (Lamping) aan minister van Uniezaken en Overzeese Rijksdelen (Peters), 5 juli 1951

Mede voor Stikker.

Ik bracht hedenmorgen een afscheidsbezoek aan Hatta, waarbij mijnerzijds ongeveer dezelfde lijnen werden gevolgd als gisteren tegenover Sukiman en Suwirjo. (Ik kreeg niet de indruk dat Hatta van dit gesprek op de hoogte was gesteld). Ik vestigde daarbij nog de aandacht op de beide voor Indonesië zeer weinig vleiende artikelen op de Times, waaruit duidelijk bleek dat de Britse visie op de verhoudingen hier te lande zeker niet minder somber was dan de Nederlandse. (Ik bracht deze publicatie mede ter sprake in verband met de Britse pogingen om de voorstelling te wekken alsof deze artikelen van Nederlandse zijde zouden zijn geïnspireerd).

Het trof mij, dat, in tegenstelling met Sukiman, Hatta bij voortduring het gesprek trachtte te brengen op Nieuw-Guinea en ik sprak over dit feit mijn teleurstelling uit, daarbij wijzende op de vasthoudendheid van Nederland op dit punt. Ik merkte op de laatste tijd juist de indruk te hebben gekregen, dat van Indonesische zijde werd ingezien de gewenstheid om deze kwestie te laten rusten. Ik verwees daarbij naar Hatta's eigen uitlatingen. Hatta kwalificeerde deze indruk als onjuist. Hij erkende, dat voor hem persoonlijk het opbouwen van de economische samenwerking - dit achtte hij het belangrijkste - veel zwaarder woog dan Nieuw-Guinea, maar hij stond hier alleen. Toen ik zulks weersprak rectificeerde hij, dat hij behoorde tot de 'zeer kleine minderheid'.

Ik merkte op, dat het hier mijns inziens een 'geïnspireerde' actie betrof, die bovendien moest worden onderhouden. Hatta gaf zulks toe voor wat betreft Java en vooral Sumatra, in welk laatste gebied vooral de onderwijzers de beweging gaande hielden, 'maar waar men niet voor Irian zou willen vechten'. In het Oosten lagen de kaarten echter zeer beslist anders. Hij had zelf op dit punt Anak Agung niet willen geloven, maar uit eigen waarneming had hij gemerkt, dat Anak Agung gelijk had.

Ik rapporteer op dit punt zo uitvoerig in verband met de insistentie op Nieuw-Guinea door een nuchter verstandig man als Hatta.

Daarna kwam het gesprek op Supomo, waarbij ik Hatta vroeg waarom Supomo niet half Juli tegelijk met mij in Nederland kon zijn; hij zou het Supomo vragen. Ik antwoordde niet te geloven dat de bezwaren bij Supomo lagen, maar bij de Regering. Volgens Hatta stond de aanwijzing van Supomo wel vast. Hatta zag verder de Unie thans als een struikelblok voor goede samenwerking; weliswaar had hij een persoonlijk aandeel gehad in haar totstandkoming, maar de verhoudingen hadden zich te veel gewijzigd; de Unie was niet levensvatbaar gebleken.

Hatta hoopte op succes van de besprekingen, want hij ging liever met Nederland dan met Amerika in zee, een punt dat uitvoerig wordt uitgewerkt in de nota, welke U een dezer dagen zal bereiken.